Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21-ЙИЛ ЧИҚИШИ.
№ 231 (5324).
26 НОЯБРЬ
СЕШАНБА
1974 ЙИЛ.
Баҳоси 2 тийин.

ЯКУНЛОВЧИ ҲУЖЖАТ ИМЗОЛАНДИ

24 ноябрда Совет—Америка қўшма ахбороти имзоланди. Уни: Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи номидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев,

Америка Қўшма Штатлари номидан АҚШ президенти Ж. Форд имзоладилар.

Қўшма ахборотни имзолашда қуйидагилар ҳозир бўлдилар: Совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, граждан авиацияси министри Б. П. Бугаев, КПСС Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари В. П. Ломакин, СССРнинг АҚШ даги элчиси А. Ф. Добрынин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, ТАСС бош директори Л. М. Замятин, Приморье ўлка ижроия комитетининг раиси И. Н. Штодин, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси Г. М. Корниенко;

Америка томонидан — давлат секретари, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Г. Киссинжер, АҚШнинг СССР даги элчиси У. Ж. Стессел, президентнинг ёрдамчиси Д. Рамсфелд, президент маслаҳатчиси Р. Хартман, давлат департаментининг маслаҳатчиси Х. Сонненфелдт, давлат секретарининг ўринбосари А. Хартман, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчисининг ўринбосари генерал Б. Скаукрофт, президентнинг матбуот секретари Р. Нессен, давлат департаментининг масъул ходими У. Хайленд.

(ТАСС).

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ Ж. ФОРД ВЛАДИВОСТОККА КЕЛДИ

ВЛАДИВОСТОК, 23 ноябрь (ТАСС). Америка Қўшма Штатларининг президенти Жеральд Форд КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан учрашмоқ учун бугун Владивостокка келди.

Совет Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатларининг давлат байроқлари билан безатилган Владивосток аэропортида самолёт пиллапояси ёнида Ж. Фордни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добрынин кутиб олдилар.

Аэродромда АҚШ президентини граждан авиациясининг министри Б. П. Бугаев, КПСС Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари В. П. Ломакин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, Приморье ўлка ижроия комитетининг раиси И. И. Штодин, Қизил байроқ орденли, Узоқ Шарқ ҳарбий округи қўшинлари қўмондони, армия генерали В. И. Петров, Қизил байроқ орденли Тинч океан флотининг қўмондони вице-адмирал В. П. Маслов ва бошқа расмий кишилар ҳам кутиб олишди.

Ж. Форд билан бирга давлат секретари, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Г. Киссинжер, АҚШнинг СССР даги элчиси У. Ж. Стессел, президент ёрдамчиси Д. Рамсфелд президент маслаҳатчиси Р Хартман, давлат департаментининг маслаҳатчиси Х. Сонненфелдт, давлат секретарининг ўринбосари А. Хартман, президент ёрдамчисининг миллий хавфсизлик масалалари бўйича ўринбосари генерал Б. Скаукрофт, президентнинг матбуот секретари Р. Нессен келишди.

Аэродромдан Владивосток яқинидаги резиденциягача давом этган икки соатли сафар вақтида поездда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев АҚШ президенти Ж. Форд билан биринчи суҳбатни ўтказди.

Дўстона, амалий вазиятда ўтган суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добрынин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, Америка томонидан — давлат секретари, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Г. Киссинжер, АҚШнинг СССРдаги элчиси У. Ж. Стессел, давлат департаментининг маслаҳатчиси Х. Сонненфелдт қатнашдилар.

Совет—Америка ҳужжатларини имзолаш пайти. «Правда» махсус мухбири. В. Воронин фотоси. («Правда»дан).

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ Ж. ФОРД БИЛАН МУЗОКАРАЛАРИ

23 ноябрь куни Владивосток районига етиб келингандан кейин КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан АҚШ президенти Ж. Форд ўртасида музокаралар бошланди. Музокараларда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, АҚШнинг давлат секретари, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Г. Киссинжер қатнашмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ва АҚШ президенти СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларнинг умумий аҳволини кўриб чиқдилар. Улар Совет-Америка муносабатлари кейинги йилларда яхшиланганлигининг аҳамиятини юксак баҳоладилар. Улар бу жараён муваффақиятли ривожланиб бораётганлигини қайд этиб, шу жараёнга иккала мамлакат халқлари ва халқаро тинчликни мустаҳкамлаш иши манфаатлари йўлида муқаррар тус бериш учун зарур бўлган ҳамма ишни қилишга иккала томон қаттиқ аҳд қилганлигини таъкидладилар.

Музокараларда стратегик ҳужум қуролларини янада чеклаш тўғрисида янги, узоқ муддатли шартнома ишлаб чиқишга тааллуқли масалалар катта ўрин олди.

Музокараларда Совет томонидан — СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добрынин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси Г. М. Корниенко; Америка томонидан — АҚШнинг СССРдаги элчиси У. Ж. Стессел, давлат департаментининг маслаҳатчиси Х. Сонненфелдт, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси ўринбосари генерал Б. Скаукрофт, давлат департаментининг масъул ходими У. Хайлэнд ҳам қатнашмоқдалар.

Шу куни Л. И. Брежнев билан Ж. Форд ўртасида яна бир батафсил суҳбат бўлиб ўтди. Совет-Америка муносабатларининг энг муҳим масалаларини кўриб чиқиш давом эттирилди.

Суҳбатда А. А. Громико билан Г. Киссинжер иштирок этдилар.

* * *

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан АҚШ президенти Ж. Форд ўртасида музокаралар 24 ноябрь тушгача Владивосток яқинидаги резиденцияда давом эттирилди. Музокараларда А. А. Громико ва Г. Киссенжер иштирок этдилар.

Ҳужум қуролларини янада чеклаш тўғрисида янги битим тузишга доир масалаларни қараб чиқиш давом эттирилди. Халқаро аҳволга доир баъзи муҳим масалалар, жумладан, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгаш ишига, Яқин Шарқдаги аҳволга доир масалалар муҳокама қилинди.

Томонлар музокараларнинг якунлари тўғрисида қўшма ахборот эълон қилиш тўғрисида келишиб олдилар.

(ТАСС).

СОВЕТ—АМЕРИКА ҚЎШМА АХБОРОТИ

Илгари эълон қилинган келишувга мувофиқ 1974 йилнинг 23—24 ноябрь кунлари Владивосток районида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан Америка Қўшма Штатлари президенти Жеральд Р. Форд ўртасида амалий учрашув бўлиб ўтди. Музокараларда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико ва АҚШ давлат секретари, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Г. Киссинжер қатнашдилар.

Улар Совет-Америка муносабатларига ва ҳозирги халқаро аҳволга тааллуқли кўпгина масалаларни муҳокама қилдилар.

Музокараларда шунингдек қуйидагилар қатнашдилар:

Совет томонидан — СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добрынин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси Г. М. Корниенко;

Америка томонидан — АҚШнинг СССРдаги элчиси Уолтер Ж. Стессел, давлат департаментининг маслаҳатчиси Хелмут Сонненфельдт, АҚШ давлат секретарининг Европа ишлари бўйича ўринбосари Артур Хартман, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчисининг ўринбосари генерал Брент Скоукрофт, давлат департаментининг масъул ходими Уильям Хайленд.

I.

Совет Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатлари бундан буён ҳам ўз муносабатларини принципиал қўшма қарорларида ҳамда кейинги йилларда икки давлат ўртасида тузилган асос замин бўлиб хизмат қилувчи шартномалар ва битимларда белгилаб берилган йўналишда ривожлантириб боравершга аҳд қилганликларини таъкидладилар.

Улар СССР билан АҚШ ўртасида ялпи тинчликни мустаҳкамлаш, халқаро кескинлик юмшашини кучайтириш ҳамда ижтимоий тузумлари турлича бўлган давлатлар ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорликни кенгайтириш борасида тутилаётган бундай йўл иккала мамлакат халқларининг ва бошқа халқларнинг ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушишига аминдирлар.

Томонлар ўзлари ўртасида тузилган битимлар асосида Совет-Америка муносабатларини тинч-тотув яшаш ва тенг хавфсизлик асосида тубдан қайта қуриш ишида муҳим натижаларга эришилди, деб ҳисоблайдилар. Бу натижалар шундай қайта қуришни амалга оширишда янада олга бориш учун мустаҳкам заминдир.

Шунга мувофиқ улар СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларнинг яхшиланиш процесси бундан буён ҳам муттасил ривожланиб бориб, муқаррар характер касб этмоғи учун илгари имзоланган ҳужжатларда белгилаб берилган ҳамма йўналишларда суръатни бўшаштирмай биргалашиб куч-ғайрат кўрсатиш кўлами ва ташаббусини зўрайтириб бораверишга ниятидадирлар.

СССР билан АҚШ ўзаро тузилган шартнома ва битимларда зиммаларига олган мажбуриятларни иккала томон тўла ҳажмда оғишмай бажаришга аҳд қилганликларини изҳор этилди.

II.

Музокаралар чоғида Совет-Америка муносабатларининг туб йўналиши: уруш хавфини йўқотиш ва қуролланиш пойгасини тўхтатиш чораларига алоҳида эътибор берилди.

Томонлар СССР билан АҚШ ўртасида ядро урушининг олдини олиш ва стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисида тузилган битим ядро можароси ва умуман уруш чиқишга қарши гарантиялар вужудга келтириш жараёнининг яхши бошланишидир деб таъкидлайдилар. Улар шу процессни ривожлантириш заруратига қаттиқ ишонганликларини изҳор этдилар ва бошқа давлатлар ҳам унга ўз ҳиссаларини қўшадилар, деб умид билдирдилар. СССР билан АҚШ эса, шу тарихий вазифани ҳал этиш мақсадида қаттиқ куч-ғайрат сарфлайверадилар.

Стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги масала юзасидан қўшма баёнот алоҳида эълон қилинади.

Иккала томон жаҳонда ядро қуролининг тарқалиши билан боғлиқ хавф-хатарнинг олдини олиш борасида жиддий куч-ғайрат сарфлаш муҳим ва зарур эканлигини яна бир бор таъкидлади. Шу муносабат билан улар ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома самарадорлигини оширишнинг муҳимлигини таъкидладилар.

Илгари эришилган келишувларга мувофиқ СССР билан АҚШ вакиллари ўртасида тинчлик мақсадларидаги ер ости ядро портлашларига тааллуқли масалалар; табиий муҳитга ҳарбий мақсадларда таъсир кўрсатиш воситаларидан фойдаланиш хавф-хатарларига барҳам бериш борасидаги чоралар, шунингдек уруш олиб боришда энг хавфли, ажал келтирувчи кимёвий воситаларга тааллуқли чоралар юзасидан дастлабки музокаралар бўлиб ўтганлиги қайд этилди. Шу масалалар юзасидан ўзаро мақбул қарорларга келиш учун актив ишланишларни давом эттиришга келишиб олинди.

III.

Учрашув чоғида бир қанча халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди. Иккала томоннинг қатнашувида олиб борилаётган ва мавжуд кескинлик манбаларига барҳам беришни, халқаро хавфсизликни ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашни мақсад қилиб қўйган музокараларга алоҳида эътибор берилди.

Томонлар Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш боришини кўриб чиқиб, кенгашни яқин фурсатда муваффақиятли равишда поёнига етказиш учун имконият бор деган хулосага келдилар. Улар кенгаш ишида эришилган муҳим натижалар уни юксак доирада поёнига етказишга имкон беришини, Европанинг тинч келажаги учун шу тадбир аҳамиятига мувофиқ келишини назарда тутадилар.

СССР билан АҚШ қуролли кучлар ва қурол ярогларни ўзаро қисқартириш тўғрисидаги музокараларга ҳамда Марказий Европада шунга боғлиқ чораларга ҳам муҳим аҳамият берадилар. Улар бирон бир томоннинг хавфсизлигига зарар етказмаслик ҳамда ҳарбий жиҳатдан бир томонлама афзалликка эришишга йўл қўймаслик принципи асосида ўзаро мақбул қарорлар топишга актив ёрдам беришга келишдилар.

Томонлар шарқий Ўртаер денгиз районида вужудга келган вазиятни муҳокама қилиб. Кипрнинг мустақиллиги, суверенитети ва территориал бутунлигини қаттиқ туриб қўллаб-қувватлайвериш ҳамда шу борада барча куч ва ғайратларни ишга солавериш ниятида эканликларини айтдилар. Улар Кипр масаласининг одилона ҳал этилиши БМТ хавфсизлик кенгаши ва Бош ассамблеяси Кипр хусусида қабул қилган қарорларини қатъий бажаришга асосланмоғи лозим, деб ҳисоблайдилар.

Яқин Шарқ проблемалари хусусида фикрлашаётиб, иккала томон мазкур райондаги хавфли вазиятдан ташвишланаётганликларини билдирдилар. Улар ушбу районда БМТ хавфсизлик кенгашининг 338-сон резолюцияси асосида шу райондаги ҳамма халқларнинг, жумладан Фаластин халқининг қонуний манфаатларини назарда тутган ҳамда шу райондаги ҳамма давлатларнинг мустақил яшаш ҳуқуқларини ҳурмат қилган ҳолда одилона ва мустаҳкам тинчлик ўрнатиш туб масалаларини ҳал этишга ёрдам бериш учун барча куч-ғайратларини сарфлайвериш ниятида эканликларини таъкидлайдилар.

Томонлар Женева конференцияси Яқин Шарқда одилона ва мустаҳкам тинчлик ўрнатишда муҳим роль ўйнамоғи керак ва ўз ишини мумкин қадар тезроқ яна бошлаб юбормоғи лозим, деб ҳисоблайдилар.

СССР билан АҚШ ўртасида савдо-иқтисодий ва илмий техникавий алоқалар доирасидаги ишларнинг аҳволи кўриб чиқилди. Иккала томон шу соҳада бундан буёнги тараққиёт Совет—Америка муносабатлари учун катта аҳамиятга эга бўлишини таъкидладилар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни қаттиқ туриб кенгайтиравериш ва кучайтиравериш пайидан бўлаверишларини изҳор қилдилар.

Улар узоқ муддат асосидаги савдо-иқтисодий ҳамкорликка, шу жумладан катта кўламдаги лойиҳаларни йўлга солишга алоҳида аҳамият бераётганликлари таъкидлаб ўтилди. Томонлар бундай савдо-иқтисодий ҳамкорлик Совет—Америка муносабатлари барқарорлигини ошириш ишига хизмат қилади, деб ҳисоблайдилар.

СССР билан АҚШ ўртасида фан-техника, маданият соҳасида тузилган битимларнинг муваффақиятли амалга ошириб ва ривожлантириб борилаётганлиги мамнуният билан қайд этилди. Томонлар бундай ҳамкорликнинг янада ривожланиши икки мамлакат халқларига наф келтиришига ва умумжаҳон фан-техника проблемаларини ҳал этишга муҳим ҳисса бўлиб қўшилишига аминдирлар.

* * *

Музокаралар ошкора ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди. СССР билан АҚШ ўртасида тинч-тотув яшаш муносабатларини мустаҳкамлаш ва янада ривожлантиришга, ҳал этилмаган халқаро проблемаларни бартараф этишда тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб, тараққиётни таъминлашга иккала томоннинг конструктив ҳаракатда бўлаётганлиги шуни билдиради.

Ўтказилган музокараларнинг якунлари юксак доирадаги Совет—Америка учрашувлари амалий қимматининг ҳамда Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги янги муносабатларни шакллантиришда уларнинг ниҳоятда муҳим ролининг яққол далили бўлди.

Президент Форд 1975 йилда расмий визит билан АҚШга бориш тўғрисида Л. И. Брежневга қилинган таклифни яна таъкидлади.

Визитнинг аниқ муддати кейинчалик келишиб олинади.

1974 йил 24 ноябрь

Совет Социалистик республикалари Иттифоқи номидан
Л. БРЕЖНЕВ
КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари.

Америка Қўшма Штатлари номидан
Ж. ФОРД
Америка Қўшма Штатлари Президенти.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ВЛАДИВОСТОКДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

ВЛАДИВОСТОК, 25 ноябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бугун Владивостокдан жўнаб кетди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, граждан авиацияси министри Б. П. Бугаев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, ТАСС бош директори Л. М. Замятин, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси Г. М. Корниенко Л. И. Брежнев билан бирга жўнаб кетдилар.

КПСС Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари В. П. Ломакин, КПСС Хабаровск ўлка комитетининг биринчи секретари А. К. Черний, КПСС Амур область комитетининг биринчи секретари С. С. Авраменко, КПСС Камчатка область комитетининг биринчи секретари Д. И. Качин, КПСС Магадан область комитетининг биринчи секретари С. А. Шайдуров, КПСС Сахалин область комитетининг биринчи секретари П. А. Леонов, КПСС Якутия область комитетининг биринчи секретари Г. И. Чиряев, КПСС Яҳудий автоном область комитетининг биринчи секретари Л. Б. Шапиро, Приморье ўлка ижроия комитетининг раиси И. И. Штодин, Қизил Байроқ орденли Узоқ Шарқ ҳарбий округи қўшинлари қўмондони армия генерали В. И. Петров, Қизил Байроқ орденли Тинч океан флоти қўмондони, вице-адмирал В. П. Маслов, КПСС Приморье ўлка комитети бюросининг аъзолари Владивосток аэропортида КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневни кузатиб қолдилар.

Шаҳар меҳнаткашларининг намояндалари аэродромга тўпландилар. Улар ўртоқ Л. И. Брежневни самимий кузатиб қолдилар, унга оқ йўл тиладилар.

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ УЛАН-БАТОРГА ЖЎНАБ КЕТДИ

ИРКУТСК, 25 ноябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Владивостокдан Улан-Баторга бораётиб, бугун бу ерда қисқа фурсат тўхтади. Л. И. Брежнев МХРП Марказий Комитети, МХР буюк халқ Хурали Президиуми ва ҳукуматининг таклифига биноан Совет партия-ҳукумат делегациясига бош бўлиб МХРП III съезди ва МХР эълон қилинганлигининг 50 йиллигига бағишланган тантаналарда қатнашиш учун Монголия Халқ Республикасига бораяпти.

Партия-ҳукумат делегацияси составидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико ва бошқа расмий кишилар ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга келдилар.

Иркутск аэропортида партия-ҳукумат делегацияси составидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. Кунаев, КПСС Марказий Комитети аъзоси, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари И. Т. Новиков, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари И. В. Архипов, КПСС Марказий Комитети аъзоси, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. У. Усубалиев, КПСС Марказий Комитети аъзоси, КПСС Иркутск область комитетининг биринчи секретари Н. В. Банкников, шунингдек Иркутск область ижроия комитетининг раиси Ю. А. Кравченко, КПСС Иркутск область комитети бюросининг аъзолари, область ва шаҳарнинг партия ҳамда совет раҳбарлари ва жамоатчилик вакиллари ўртоқ Л. И. Брежневни кутиб олдилар.

Шу куни ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги совет партия-ҳукумат делегацияси Улан-Баторга жўнаб кетди.

КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси К. В. Русаков, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, бошқа расмий кишилар делегация билан бирга жўнаб кетдилар.

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ Ж. ФОРД ВЛАДИВОСТОКДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

ВЛАДИВОСТОК, 24 ноябрь. (ТАСС). Америка Қўшма Штатлари президенти Жеральд Форд бугун Владивостокдан АҚШга жўнаб кетди. У КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан учрашди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, граждан авиацияси министри Б. П. Бугаев, СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добрынин, КПСС Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари В. П. Ломакин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, Приморье ўлка ижроия комитетининг раиси И. И. Штодин, Қизил Байроқ орденли Узоқ Шарқ ҳарбий округи қўшинлари қўмондони, армия генерали В. И. Петров, Қизил Байроқ орденли Тинч океан флотининг қўмондони, вице-адмирал В. П. Маслов, бошқа расмий кишилар Совет Иттифоқи ҳамда Америка Қўшма Штатларининг давлат байроқлари билан безатилган Владивосток аэропортида Ж. Фордни кузатиб қолдилар.

АҚШ давлат секретари, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари бўйича ёрдамчиси Г. Киссинжер, президент билан ҳамроҳ бўлиб келган бошқа расмий кишилар ҳам Владивостокдан жўнаб кетдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Саккизинчи чақириқ Ўзбекистон Совет Социалистик республикаси Олий Советининг саккизинчи сессияси 1974 йил 25 декабрь куни Тошкент шаҳрида чақирилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилсин:

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилга мўлжалланган давлат плани тўғрисида;

Ўзбекистон ССРнинг 1975 йилга мўлжалланган давлат бюджети тўғрисида;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси **Н. МАТЧОНОВ.**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари **Ҳ. ПУЛАТОВА.**

1974 йил 25 ноябрь.
Тошкент шаҳри.

СОВЕТ—АМЕРИКА ҚЎШМА БАЁНОТИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва АҚШ президенти Жеральд Р. Форд 1974 йилнинг 23—24 ноябрь кунлари Владивосток районида ўтказилган амалий учрашувлари чоғида стратегик ҳужум қурол-яроғларини янада чеклаш тўғрисидаги масалани муфассал равишда муҳокама қилиб чиқдилар.

Улар Совет Иттифоқи, шунингдек Америка Қўшма Штатлари стратегик ҳужум қурол-яроғларини чеклашга нақадар катта аҳамият бераётганликларини таъкидладилар. Улар шу масала юзасидан узоқ муддатга мўлжаллаб тузиладиган битим СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни яхшилаш ишига, уруш хавфини камайтириш ва халқаро тинчликни мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса бўлиб қўшилган бўлур эди, деб ишонадилар.

Улар ушбу масала юзасидан илгари тузилган битимларнинг, шу жумладан, 1972 йилнинг 26 майида тузилган битимнинг қимматини қайд этиб, 1985 йилнинг охиригача муддат билан стратегик ҳужум қурол-яроғларини чеклаш борасида янги битим тузиш ниятида эканликларини таъкидладилар.

Бундай янги битимнинг мазмун моҳияти юзасидан фикрлашиш натижасида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари билан АҚШ президенти 1975 йилда шундай битим ишлаб чиқилиб тайёрланиши учун қулай истиқболлар бор, деган хулосага келдилар.

Бундан буёнги музокаралар қуйидаги моддаларга асосланади, деб келишиб олинди:

1. Янги битим 1972 йилнинг 26 майида тузилган муваққат битимнинг тегишли моддаларини ўз ичига олади ва ўша битим 1977 йилнинг октябригача ўз кучини йўқотмайди.

2. Янги битим 1977 йилнинг октябридан 1985 йилнинг 31 декабригача бўлган даврни ўз ичига олади.

3. Тенглик ва бирдай хавфсизлик принципига асосланган янги битим қуйидаги чеклашларни ўз ичига олади:

а) иккала томон келишиб олинган муайян умумий миқдордаги стратегик қурол-яроғ ташувчиларга эга бўлиш ҳуқуқини оладилар;

б) иккала томон келишиб олинган муайян умумий миқдордаги якка равишда мўлжал олдирилувчи ва ажралиб кетувчи бош қисмлар билан таъминланган қитъалараро баллистик ракеталар ва сув ости кемаларига ўрнатилган баллистик ракеталарга эга бўлиш ҳуқуқини оладилар.

4. Янги битим 1985 йилдан кейинги даврда стратегик қурол-яроғларни янада чеклаш ва қисқартириш эҳтимолияти масаласи юзасидан 1980—1981 йиллардан кечикмай бошланиши керак бўлган музокаралар тўғрисидаги моддани ҳам киритади.

5. СССР билан АҚШ делегациялари ўртасида юқорида қайд этилган моддани ўз ичига олувчи янги битим ишлаб чиқиш мақсадидаги музокаралар 1975 йилнинг январида Женевада яна бошлаб юборилади.

1974 йил 24 ноябрь.

МОНГОЛИЯ ДИЁРИДА САМИМИЙ КУТИБ ОЛИШ

УЛАН-БАТОР, 25 ноябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Қардош Монголия шаҳар ва қишлоқларининг байрам либосини кийганлиги, қизил байроқлар, шиорлар, транспарантлар, меҳнат ғалабаларини тасвирловчи рақамлар, кишиларнинг шоду-хуррамлиги буларнинг ҳаммаси Монголия Халқ Республикаси диёрида катта байрам бошланганлигидан далолат бериб турибди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегациясининг визити муносабати билан бу ажойиб воқеалар алоҳида аҳамият касб этади. Делегация Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитети, Монголия Халқ Республикаси буюк халқ Хурали Президиуми ва Министрлар Советининг таклифи билан тантаналарда қатнашади.

Маҳаллий вақт билан соат 15. Ҳаво лайнери Буянт-Уха аэропортига қўнади. Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, МХР буюк халқ Хурали Президиумининг раиси Ю. Цеденбал, МХРП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, МХР Министрлар Советининг раиси Ж. Батмунх, МХРП Марказий Комитетининг аъзоси, МХР Ташқи ишлар министри Л. Ринчин самолёт пиллапояси олдида Леонид Ильич Брежневни, Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзоларини қардошларча қизғин табриклайдилар. Бу ерда Совет партия-ҳукумат делегацияси составига кирган КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, СССРнинг МХРдаги элчиси А. И. Смирнов ҳам бор эди.

Л. И. Брежнев билан биргаликда партия-ҳукумат делегацияси составида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. Кунаев, КПСС Марказий Комитети аъзоси, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. У. Усубалиев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари И. Т. Новиков, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари И. В. Архипов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Иркутск область комитетининг биринчи секретари Н. В. Банников келишди.

КПСС Марказий Комитети аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси К. В. Русаков, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров ва бошқа расмий кишилар ҳам Улан-Баторга келишди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ва совет делегациясининг аъзоларини МХРП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолари ва сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар ва жамоатчилик вакиллари ҳам кутиб олдилар.

Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикасининг давлат гимнлари жаранглайди. Тўплардан 21 марта ўқ узиб салют берилади.

Л. И. Брежнев ва Ю. Цеденбал ўртоқлар Монголия жангчилари сафи олдидан ўтадилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Монголия Халқ Республикаси партия ва ҳукуматининг раҳбарлари билан, МХРдаги Совет элчихонасининг ходимлари ва Совет ташкилотларининг вакиллари билан саломлашиб кўришади.

Д. Сухэ-Батор номли мактаб ўқувчилари ўртоқ Л. И. Брежневни табриклайдилар. Леонид Ильич 1966 йилда шу мактаб пионерлар сафига фахрий аъзо қилиб қабул этилган эди.

Л. И. Брежнев ва Ю. Цеденбал ўртоқлар пойтахт меҳнаткашларининг аэродромга тўпланган вакиллари томон борадилар. Булар КПСС Марказий Комитети Бош секретарини ва МХРП Марказий Комитетининг биринчи секретари, буюк халқ Хурали Президиумининг раисини гулдурос қарсаклар ва дўстона хитоб сўзлари билан табриклайдилар.

Л. И. Брежнев, Ю. Цеденбал ўртоқлар, Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари ва Монголия раҳбарлари автомашиналарга чиқадилар. Мотоциклчилар эскорти ҳамроҳлигидаги кортеж шаҳарга қараб йўл олади.

Улан-Баторда Совет партия-ҳукумат делегациясининг самимий кутиб олинганлиги Монголия Халқ революцион партияси билан КПССнинг бирлиги ва жипслигини, Монголия Халқ Республикаси билан СССРнинг, монгол ва совет халқларининг бузилмас қардошларча дўстлигини яна бир марта ёрқин намойиш қилди.

Е. ИВАНОВ,
М. ГЕРАСИМОВ.

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ ШАРАФИГА

ВЛАДИВОСТОК, 23 ноябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бугун АҚШ президенти Ж. Форд шарафига зиёфат берди.

Ж. Форд билан бирга зиёфатда президентнинг сафарида унга ҳамроҳлик қилаётган бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Совет томонидан КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, граждан авиацияси министри Б. П. Бугаев, СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин, КПСС Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари В. П. Ломакин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, Приморье ўлка ижроия комитетининг раиси И. И. Штодин, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлишди.

Зиёфат вақтида Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Муҳтарам президент жаноблари!

Жаноблар!

Ўртоқлар!

Биз президент жаноблари сизни, давлат секретари Киссинжерни ва бу ерга, Совет Узоқ Шарқига келган америкалик барча меҳмонларимизни табриклашдан хурсандмиз.

Жаноб президент, бу бизнинг сиз билан бўлаётган биринчи учрашувимиз.

Бинобарин, бу учрашув Советлар диёрида бўлаётганлигини қадрлаймиз. Бу эса, бизга президент Фордга нисбатан муайян даражада меҳмондўстлик кўрсатиш имконини беради. Лекин бу, албатта, жаноб президент, сизнинг мамлакатимиз билан танишувингизнинг бошланишидир холос. Биз аминмизки, Сиз келгусида мамлакатимиз билан танишасиз.

Бизнинг биринчи учрашувимиз нуқул амалий характерга эга бўлганлиги ва бундан аввалги олий даражадаги Совет-Америка учрашувидан кейин орадан салкам ярим йил ўтгач бўлаётганлиги фактининг ўзи кўп нарсадан далолат беради. Ҳар икки мамлакатларимиз раҳбарларининг учрашувлари ва музокаралари мунтазам характер касб этмоқда. Бу учрашув ва музокаралар аслида ўзининг жуда катта аҳамиятини сира йўқотмагани ҳолда, айтиш мумкинки, шакл жиҳатидан тасодифий характерга эга бўлмай қолди. Бу учрашув ва музокаралар Совет-Америка муносабатларини ривожлантириш нормаларидан бирига айланмоқда. Бу эса, менинг фикримча, ўз-ўзидан муҳим ютуқдир.

Сўнгги икки уч йил мобайнида биргаликда куч-ғайрат сарфлаб тинч-тотув яшаш негизларида, ҳар икки мамлакат халқлари ва ялпи тинчлик манфаатларини кўзлаб Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги муносабатларни қайта қуриш йўлида ҳозирдаёқ кўп иш қилинди.

Бизнинг давлатларимиз ядро урушининг келиб чиқишига йўл қўймаслик мақсадларида ҳаракат қилиш мажбуриятини олдилар. Бу катта ишдир. Стратегик қуролланиш пойгасини чеклаш борасида дастлабки қадамлар қўйилди. Мамлакатларимизнинг ана шу ғоят муҳим соҳада конструктив мулоқатга ўтиши халқаро хавфсизликни ва ялпи тинчликни мустаҳкамлашнинг жиддий омили бўлиб қолди.

Биргаликда куч-ғайрат сарфлаб вужудга келтирилган сиёсий ва юридик негизда мамлакатларимиз ўртасида хилма-хил икки томонлама алоқа ва ҳамкорлик яхши кенгайиб бормоқда, Бу алоқа ва ҳамкорлик экономика соҳасини ҳам техниканинг турли тармоқларини ҳам, маданий бойликлар ни тобора кўпроқ жонли айирбошлашни ҳам, турли давлат ва жамоат ташкилотлари вакилларининг бир-бирларининг мамлакатларига бориб туришини ҳам қамраб олмоқда. Бундай алоқалар ҳар бир конкрет соҳада соф амалий жиҳатдан, шубҳасиз, фойдалидир. Лекин бу алоқалар шу жиҳатдан янада кўпроқ қимматлики, улар туфайли халқларимиз ўртасида ўзаро ҳамжиҳатлик ва ишончнинг ўсиши учун энг яхши шарт-шароитлар вужудга келмоқда. Бу эса, айниқса, муҳимдир.

Ҳозир, афтидан вужудга келган негизга таяниб, биз учун олға томон ҳаракат қилиш имконини берадиган янги қадамларни биргаликда белгилаш пайти келди. Бизнинг фикримизча, жаноб президент, учрашувимизнинг асосий вазифаси худди ана шундан иборатдир. Қурол-яроғларни, эндиликда стратегик қурол-яроғлар, деб аталадиган қурол-яроғларни бундан буён чеклаш, сўнгра эса, қисқартириш тўғрисида келишувга эришиш сингари ҳаётий муҳим проблема биринчи навбатда бизнинг диққат-эътиборимизни жалб этди, албатта. Ракета—ядро урушининг келиб чиқиш хавфини ва унинг халқлар бошига солиши мумкин бўлган ҳамма ҳалокатли оқибатларини бартараф қилишга биз ҳақиқатдан ҳам кўмаклашишни истар эканмиз, бу зарурдир. Халқаро кескинликни юмшатиш чинакамига барқарор бўлиб қолиши учун уни ҳарбий соҳадаги кескинликни юмшатиш билан мустаҳкамлаш зарур. «Бу соҳадаги янги прогресс ялпи тинчлик иши учун ғоят катта аҳамиятга эга бўлади. Биз шу жиҳатдан қараганда Владивостокда фойдали ишлар қилдик. Бу иш охирига етказилиб янги шартнома имзоланса, у ҳолда сиз билан бизга, президент жаноблари, Совет ва Америка халқларигина эмас, шу билан бирга, ер юзидаги барча халқлар ҳам раҳмат айтишади.

Яна бир муҳим масала. Биз Совет Иттифоқида шу нарсага аминмизки, СССР билан АҚШ тинчлик манфаатларига амал қилиб, ва бошқа тинчликсевар давлатлар билан биргаликда иш кўриб, ҳали ҳам ҳал этилмаган кескин халқаро проблемаларни ҳал этишга, кескинлик ва можароларнинг хатарли манбаларини тугатишга актив кўмаклаша оладилар ва кўмаклашишлари лозим. Бу соҳада илгари баъзи бир ишлар қилинди. Бироқ тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш мақсадларида мамлакатларимизнинг ҳамкорлиги бундан ҳам анча самаралироқ бўлиши мумкин эди, деб ҳисоблаймиз.

Маълумки, ҳар иккала мамлакатларимиз ўртасида тенг ҳуқуқли савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш мақсадида йўлни чинакамига тозалаш учун ҳам ҳали кўп иш қилиниши лозим. Бунда гап ўзаро моддий манфаат устида эмас, балки умуман Совет-Америка муносабатларини барқарор тарзда яхшилаш учун ўзига хос моддий негиз яратиш тўғрисида бораётганлиги сабабли ҳам бу айниқса муҳимдир.

Совет-Америка муносабатларини узлуксиз, жадал ривожлантиришни таъминлаш, бу жараённи муқаррар тусга айлантириш учун бутун куч-ғайратни сарфлаш лозимлиги борасида, менинг фикримча, сиз билан бизнинг, жаноб президент, фикрларимиз бир хил эканлиги маълум бўлди. Ана шундай мақсад йўлида куч-ғайратни аямай ишласа арзийди. Бизнинг учрашувимиз шу йўлда янги, муҳим қадамлар қўйиш имконини бераётганлигидан ҳурсандмиз.

Америка Қўшма Штатлари президенти Жеральд Форд сиҳат-саломатлиги учун қадаҳ кўтаришни таклиф қилишга ижозат бергайсиз.

Давлат секретари Киссинжер жанобларининг сиҳат-саломатлиги учун!

Бу ерда ҳозир бўлган америкалик барча меҳмонлар сиҳат-саломатлиги учун!

Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари халқлари ўртасидаги тинчлик ва дўстлик учун!

Бутун дунёда мустаҳкам тинчлик учун!

Сўнгра АҚШ президенти нутқ сўзлади.

Жеральд ФОРД нутқи

Бош секретарь жаноблари!

Бу учрашувнинг, бизнинг биринчи расмий учрашувимизнинг алоҳида аҳамияти тўғрисида бир неча сўз айтиб ўтишга ижозат бергайсиз.

Совет ва Америка халқларининг раҳбарлари ўртасидаги мунтазам учрашувларга жаҳон аҳли кўникиб қолди. Кейинги бир неча йил мобайнида иккала мамлакатимиз ўртасидаги ҳамкорлик ўз суръатлари жиҳатидан ҳам, моҳияти жиҳатидан анча интенсив тус олди. Шунинг натижасида ҳозир барча кишилар тинчлик ва хавфсизликда яшаш учун яхшироқ имкониятга эга бўлдилар.

Учрашувлар янада мунтазам тус олганлиги иккала мамлакатимиз бу учрашувларга қандай аҳамият бераётганлигини кўрсатиб турибди. Шу учрашувлар чоғида биз суҳбатларимизни амалий ва конструктив руҳда ўтказа оламиз. Биз ўзимизни қизиқтираётган масалалар хусусида муҳим силжишга эришиш имкониятига эгамиз.

Мен иккала мамлакатимиз раҳбарлари ўртасида таркиб топган яқин, амалий ўзаро муносабатлар давом этади деб умид қиламан.

Мен ўзимнинг Қўшма Штатлар конгрессидаги биринчи нутқимда Америка кейинги уч йил ичида ўтказиб келган йўлга бундан буён ҳам амал қилаберади, деб Совет Иттифоқига ваъда берган эдим.

Бош секретарь жаноблари! Мен бу ваъдани ҳозир сизга шахсан ўзим таъкидлаб ўтаяпман. Биз буюк қудратга эга бўлган мамлакатлар бўлганлигимиз учун ўз халқларимиз олдидагина эмас, бутун инсоният олдидаги масъулиятга тенг шерикмиз. Биз урушга ва уруш келтириши мумкин бўлган вайронгарчиликларга йўл қўймаслигимиз керак. Келинглар, қурол-яроғ устидан контроллик ўрнатиш соҳасидаги куч-ғайратимизни давом эттирайлик. Келинглар, инсоният олдида турган буюк проблемаларни ҳал этишга ўз ҳамкорлигимиз билан ҳисса қўшайлик.

Озиқ-овқат, аҳолининг кўпайиши ва энергетика проблемалари қандайдир бир мамлакатга ёки иқтисодий ривожланишнинг илк босқичида турган мамлакатларга тааллуқли эмас. Бу проблемалар ҳамма жойдаги халқларга дахлдордир. Агар бу аср тарихда ижобий тарзда ёзилиб қоладиган бўлса, демак биз ўз вазифаларимиз юксаклигига кўтарилган бўлиб чиқамиз.

Инсоният дуч келаётган проблемаларни ҳал этиш йўлларини биргаликда излашимиз учун қадаҳ кўтаришни таклиф этишга рухсат бергайсиз.

* * *

Л. И. Брежнев ва Ж. Форднинг нутқлари зўр эътибор бериб тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МХР ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ РАҲБАРЛАРИ БИЛАН УЧРАШДИ

УЛАН-БАТОР, 25 ноябрь. (ТАСС). Улан-Баторга етиб келингач КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегацияси МХРП Марказий Комитетининг биринчи секретари, МХР буюк халқ Хурали Президиумининг раиси ўртоқ Ю. Цеденбал, Монголия Халқ Республикасининг партия ва давлат раҳбарлари билан учрашди.

Совет Иттифоқи билан МХР ўртасидаги қардошларча ҳамкорликни ривожлантиришга боғлиқ бўлган масалалар, баъзи актуал халқаро проблемалар тўғрисида дўстона, самимий суҳбат бўлиб ўтди.

Учрашувда: совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. Кунаев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. У. Усубалиев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари И Т. Новиков, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари И. В. Архипов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Иркутск область комитетининг биринчи секретари Н. В. Банников, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, СССРнинг МХРдаги элчиси А. И. Смирнов, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари — КПСС Марказий Комитетининг аъзоси К. В. Русаков, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси А. М. Александров;

Монголия томонидан МХРП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, МХР Министрлар Советининг раиси Ж. Батмунх, МХРП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолари Н. Жагварал, С. Жалан-Ажав, С. Лувсан, Н. Лувсанравдан, Д. Майдар, Д. Моломжамц, МХРП Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидатлар Б. Алтангэрэл, Т. Рагча, МХРП Марказий Комитетининг секретари Д. Чимиддорж, МХРП Марказий Комитетининг аъзолари — МХР Ташқи ишлар министри Л. Ринчин, МХРП Марказий Комитетининг бўлим мудирлари Ц. Давагсурэн ва Ц. Намсарай, МХР фанлар академиясининг президенти Б. Ширендиб иштирок этдилар.

Ўзбекистон Компартияси Фарғона область комитетининг секретари ўртоқ Ф. Ш. ШАМСИДДИНОВГА

Меҳнаткашлар депутатлари область совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ҳ. УМАРОВГА

Фарғона областининг колхозчиларини, совхозларининг ишчиларини, механизаторларини, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассисларини, тайёрлаш ва транспорт ташкилотларининг коллективларини, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимларини давлатга пахта сотиш халқ хўжалик плани муваффақиятли бажарилганлиги билан қизғин табриклайман.

Аминманки, область қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари суғориш имкониятларидан самарали фойдаланиб, ерларнинг ҳосилдорлигини ошириб, пахта, дон, сабзавот, озуқа экинлари, деҳқончиликнинг бошқа маҳсулотлари ҳосилдорлигини ва ялпи ҳосилини кўпайтирадилар, чорвачилик маҳсулдорлигини оширадилар ва беш йиллик план топшириқларини ортиғи билан бажарадилар.

Л. И. БРЕЖНЕВ,

1974 йил.
25 ноябрь.

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ РКПнинг XI СЪЕЗДИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси Руминия Коммунистик партиясининг XI съездида қатнашиш учун 24 ноябрда Москвадан Бухарестга жўнаб кетди. Делегация составида КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. Е. Маланчук, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг РСРдаги элчиси В. И. Дрозденко бор.

Внуково аэродромида делегацияни А. Я. Пельше, Б. Н. Пономарев, И. В. Капитонов ўртоқлар, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси П. А. Абрасимов, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси О. Б. Рахманин, КПСС Марказий Комитети ишлар мудирининг ўринбосари М. Н. Кувшинов, КПСС Марказий Комитети бўлими мудирининг ўринбосари Г. А. Кисилев, КПСС Марказий Комитетининг бошқа масъул ходимлари кузатиб қолдилар.

Делегацияни шунингдек РСРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили Г. Колц кузатиб қолди.

* * *

Шу куни делегация Бухарестга келди.

ЎЗБЕКИСТОН ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ IV СЪЕЗДИГА

Азиз ўртоқлар!

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети сизларни ва сизлар орқали Ўзбекистоннинг кўп минг кишилик ўқитувчилар армиясини ва халқ маорифи ходимларини қизғин ва самимий табриклайдилар.

Республика ўқитувчиларининг IV съезди КПСС XXIV съездининг қарорларига мувофиқ мамлакатимизда ялпи ўрта таълимга ўтиш поёнига етказилаётган бир даврда ўтмоқда. Коммунистик партия ва Совет давлатининг Владимир Ильич Ленин таъбирича, янги коммунистик жамият қуришнинг энг муҳим таркибий қисми бўлмиш халқ маорифини ривожлантириш борасидаги толмас фаолияти туфайли мана шу улуғвор ютуққа эришиш мумкин бўлди.

Совет ҳокимияти йиллари мобайнида ленинча миллий сиёсатни амалга ошириш натижасида Ўзбекистонда халқ маорифи гуриллаб равнақ топди. Ҳозир республикада 9,5 мингдан ортиқ умумий таълим мактаблари бор. Бу мактабларда 3 миллион 645 минг ўқувчи ўқимоқда. Уларга 200 мингга яқин ўқитувчи ва халқ маорифининг бошқа ходимлари таълим бермоқдалар ва тарбияламоқдалар.

Биз шуни мамнуният билан қайд этамизки, республиканинг ўқитувчи-кадрлари ўзларининг ҳамма куч, билим ва ғайратларини коммунизм бунёдкорлари ёш авлодига сарфламоқдалар, уларни илм-фан асослари билимлари билан қуроллантирмоқдалар, партия, халққа, ватанга, коммунизм қуриш улуғ ишига чексиз садоқат руҳида тарбияламоқдалар.

Илмий-техника ва социал тараққиёт авж олиб ўсган, иқтисодий ва маданий қурилиш мисли кўрилмаган кўламларга эришган ҳозирги шароитларда ўқитувчиларимиз, халқ маорифининг ҳамма ходимлари ҳормай-толмай меҳнат қилиб, бутун ўқув-тарбиявий жараённинг янада такомиллаштирилишини таъминлашга даъват этилгандирлар.

Мактабларнинг ишидаги энг муҳим вазифа маънавий, жисмоний ва эстетик баркамол, сиёсий етук ва ёт буржуа идеологиясига муросасиз, илм-фан асосларини пухта эгаллаган, меҳнат қилишни севадиган ва меҳнат қила оладиган кишилар авлодини вояга етказиш, ватанпарварлар ва интернационалчиларни тарбиялаб етиштиришдан иборатдир.

Ана шу вазифаларни ҳал этишда ўқитувчи кадрларнинг роли катта. Муаллим ўзининг шахсий хулқ-атвори, хатти-ҳаракатлари билан коммунистик аҳлоқ, ғоявий матонат, юксак маданият кенг иқтидорлик намунаси бўлиб хизмат қилмоғи лозим. У марксизм-ленинизм назарияси соҳасидаги билимларини тинмай ва муттасил тўлдириб бориши, педагогик маҳорати, профессионал малакаларини ҳормай-толмай такомиллаштириб бориши бугунги кунда ҳар қачонгидан ҳам зарурдир.

Республиканинг илмий-педагогик марказлари, университетлари ва педагогика олий ўқув юртлари халқ маорифини яхшилаш борасида кўп ишлар қилишлари мумкин ва қилишлари лозим. Улар янги программалар бўйича ўқитиш жараёнини ташкил этишда, ўқитишнинг актив методлари ва техникавий воситаларини жорий этишда, мактабларда орттирилган илғор тажрибаларни илмий асослаш ва ёйишда мактабларга ёрдамни кучайтиришлари керак. Олий мактаб коллективларида бу иш педагогик кадрлар муносиб авлодини тайёрлаш сифатини яхшилаш билан қўшиб олиб борилмоғи лозим.

Ҳар қачонгидек халқ маорифи тараққиётининг янги босқичида ҳам мактабларимиз, ўқитувчиларимиз партия ташкилотлари, меҳнаткашлар депутатлари советлари, комсомол, касаба союзларининг доимий диққат-эътибори ва ёрдами билан катта ва масъулиятли вазифаларни ҳал этиб борадилар. Мактаблар тўғрисида, ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиб туриш умумпартиявий, умумдавлат ишидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети республика ўқитувчиларининг IV съезди самарали ишлашини тилайдилар ва Ўзбекистон муаллимлари, халқ маорифининг ҳамма ходимлари ўз гражданлик бурчлари ва масъулиятларини англаган ҳолда бундан буён ҳам коммунизм ёш бунёдкорларини ўқитиш ва тарбиялашдек олижаноб соҳада илҳом билан меҳнат қиладилар, партия ва халқнинг юксак ишончини шараф билан оқлайдилар, деб қаттиқ ишонадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

РЕСПУБЛИКА МУАЛЛИМЛАРИНИНГ КАТТА ГУРУНГИ

ЎЗБЕКИСТОН ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ IV СЪЕЗДИ

Катта армиянинг вакиллари — совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида саводсизликни тугатиш муаллими бўлиш, одамларни маърифатга ошно қилишдан иборат машаққатли вазифани ўз зиммасига олган кишиларнинг ворислари ва ишларининг давомчилари 25 ноябрь куни Тошкентда IV съездга тўпландилар.

Съезд эмблемаси — ёниб турган машъала ва унинг фонидаги очиқ китоб республика муаллимларининг катта гурунги ўтаётган Навоий номли театр саҳнасини безаб турибди.

Съездни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Н. Ж. Худойбердиев очди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан фахрий президиумга сайланади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовга сўз берилади. У муаллимларнинг ватан олдидаги катта хизматлари тўғрисида гапиради, республиканинг барча маориф ходимларига сиҳат-саломатлик, янгидан-янги муваффақиятлар тилайди. Ўртоқ Рашидов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Ўзбекистон ўқитувчилари IV съездига табрикномасини ўқиб беради, мажлис аҳли уни қарсаклар билан кутиб олади.

«Ўзбекистон ССР мактабларида КПСС XXIV съезди директиваларини бажарилишининг бориши ва умумий урта таълимга ўтишни тугаллаш вазифалари тўғрисида» Ўзбекистон ССР Маориф министри С. М. Шермуҳамедов доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишга киришган ўқитувчилар съездининг делегатлари ҳаётга қадам қўяётган инсонни қандай қилиб яхшироқ тарбиялаш тўғрисида гапирмоқдалар.

Съезд ишида СССР Маориф министри М. А. Прокофьев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари И. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, О. У. Салимов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси аъзолигига кандидат С. У. Султонова, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, Г. А. Габриельянц, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. Т. Петров, маориф, олий мактаб ва илмий муассасалар ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг раиси Т. П. Янушковская қатнашмоқдалар.

Ўзбекистон ўқитувчиларининг IV съезди ўз ишини давом эттирмоқда.

(ЎзТАГ).

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин ўртоқлар Монголия Халқ Революцион партияси III съездининг 50 йиллиги ва Монголия Халқ Республикаси эълон қилинган куннинг 50 йиллиги муносабати билан Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси буюк халқ Хурали Президиумининг раиси ўртоқ Ю. Цеденбалга, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси ўртоқ Ж. Батмунхга табрик телеграммаси юбордилар.

Телеграммада қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: Монголия Халқ Революцион партияси бошқа қардош партиялар билан биргаликда марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосида жаҳон коммунистик ҳаракати жипслигини мустаҳкамлаш учун, барча революцион кучларнинг бирлиги учун кураш ишига қўшаётган самарали ҳиссаси жуда манзур бўлмоқда.

Азиз дўстлар, дейилади табрик телеграммасининг охирида, совет кишилари умумий интернационал байрамимизни сизлар билан биргаликда нишонлаб, Монголиянинг ишчилар синфига, кооперативлашган аратларига, революцион кураш ветеранларига ва ёшларига самимий табрик сўзлари билан мурожаат қиладилар ҳамда Монголия Халқ Революцион партияси XVI съездининг қарорларини амалга ошириш, Монголия диёрида социализмнинг моддий-техника базаси қурилишини тугаллаш соҳасидаги олижаноб меҳнатда катта муваффақиятларга эришувларини тилайдилар.

(ТАСС).

ХАЛҚ МОНГОЛИЯСИ 50 ЁШДА

СОЦИАЛИЗМ ЙЎЛИДАН ЯРИМ АСР

КУРАШ ВА ҒАЛАБАЛАРНИНГ ШОНЛИ ЙЎЛИ

ҚАРДОШ монгол халқи барча социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг меҳнаткашлари билан бирга шонли саналар — Монголия Халқ революцион партияси III съездининг ва Монголия Халқ Республикаси эълон қилинганлигининг 50 йиллигини нишонлайди.

Бу жуда муҳим тарихий воқеалар меҳнаткаш аратлар Халқ революциясини амалга ошириб, Совет Иттифоқининг интернационал мадади билан революция ютуқларини мустаҳкамлаш учун ва Монголияда ижтимоий ҳаётни демократик асосларда янгилаш учун кураш олиб бораётган пайтда рўй берди.

1924 йил августида бўлиб ўтган Монголия Халқ Революцион партиясининг III съезди партиянинг бош йўлини — Монголиянинг ривожланишининг капиталистик босқичини четлаб, социализмга ўтиш йўлини ишлаб чиқди. Бу мамлакатнинг хусусиятлари ва меҳнаткашларнинг туб манфаатларига жавоб берадиган тўғри йўл эди. Бундай йўлни белгилаш чоғида Монголия Халқ революцион партияси илгари қолоқ бўлган мамлакатларнинг капитализмни четлаб, социализмга ўтиши мумкинлиги тўғрисидаги ленинча назариядан келиб чиққан эди.

МХРП III съездининг тарихий қарорлари, ўша йил ноябрь ойида Буюк Халқ ҳурали томонидан Монголиянинг Халқ республикаси деб эълон қилиниши ва биринчи чинакам демократик Конституциянинг қабул қилиниши сиёсий ва социал-иқтисодий ҳаётда туб ўзгаришларни амалга ошириш ва МХРнинг бундан буён социализм қурилиши томон ўтиши учун зарур шароитларни яратишда муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Ярим аср мобайнида монгол халқи ўзининг партияси раҳбарлигида кескин кураш ва меҳнат билан ҳуқуқсизлик ҳамда феодал зулмидан янги ҳаётнинг қарор топишигача бўлган катта ва шонли йўлни босиб ўтди. Саноатнинг вужудга келиши ва қишлоқ хўжалигининг замонавий илмий асосда қайта қурилиши билан бир вақтда Монголияда маданий революция амалга оширилди. Халқ ҳокимияти маориф, медицина хизматига сарф бўладиган ҳамма харажатларни тамомила ўз зиммасига олди, ишсизликни тугатди, яъни ҳеч бир ривожланган капиталистик мамлакат қила олмаган ишни ҳал этди.

Ўтган эллик йил Совет Иттифоқи ва Монголия Халқ республикаси халқларининг социалистик интернационализм принципларига асосланган қардошларча, беғараз дўстлиги йиллари бўлди. Меҳнаткаш аратларнинг ўз мамлакати давлат ва иқтисодий мустақиллиги учун курашида Совет Россиясининг ишчилар синфи билан иттифоқи зарурлигини В. И. Ленин 1921 йил монгол делегацияси билан қилган суҳбатида кўрсатиб ўтган эди. Монгол халқининг улуғ фарзанди Д. Сухэ-Батор Монголиянинг жаҳонда биринчи ишчи ва деҳқонлар давлати билан ҳамкорлигининг аҳамиятини чуқур тушуниб етиб, МХРПнинг биринчи съездидаёқ Совет Россияси билан яқин алоқа ўрнатиш ва Совет Россиясининг ёрдами билан янги тузумнинг ғалабаси учун курашга чақирган эди.

Социалистик қурилишга ўтиш учун имкониятлар нуқтаи назаридан Монголия ҳозирги вақтда социалистик ҳамдўстликка кирган ўша мамлакатларнинг ҳаммасидан ҳам таққослаб бўлмайдиган даражада ноқулай шароитда эди. Монгол халқи елкасида ўтмишнинг оғир қисмати ётарди: асрий қолоқлик ва қашшоқлик, феодал сарқитлар мамлакатнинг ҳаётига чуқур сингиб кетган эди, динининг маънавий зулми ҳукм сурарди. Бу хол МХР социал-иқтисодий ривожланишининг айрим даврларини, уларнинг специфик формаларини белгилаб берди. Совет -монгол муносабатларининг йўналиши ва конкрет мазмуни мана шу босқичларнинг ҳар бирида амалга оширилган тарихий ўзгаришларга тўла мувофиқ эди.

Тараққийпарвар кучлар Монголияда Халқ ҳокимиятини вужудга келтирганларида РСФСР биринчи бўлиб, бу ҳокимиятнинг қонунийлигини тан олди ва 1921 йил ноябрида у билан дўстона муносабатларни ўрнатиш ҳақида битим тузди. Бу битим мамлакатларимиз ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳамкорликка асос солган эди. Шундан кейинги даврда Халқ Монголияси олдида мамлакатни иқтисодий ривожлантиришнинг мураккаб вазифалари пайдо бўлди. Совет Иттифоқи билан алоқаларни ҳар томонлама кенгайтириш МХРП III съезди белгилаб берган янги жамият барпо этиш программасини бажаришнинг энг муҳим шартларидан бири бўлди. Аралаш совет-монгол корхоналарининг вужудга келиши, телеграф ва ҳаво алоқаларини, радиолаштириш, транспорт ва халқ хўжалигининг бошқа кўпгина соҳаларини ривожлантиришга доир бир қатор шартномаларнинг тузилиши, миллий кадрлардан мутахассислар тайёрлашдаги ёрдам, маориф ва соғлиқни сақлашнинг дастлабки объектларини ташкил этиш, социалистик экономика асосларини шакллантиришга ва социал проблемаларни ҳал этишга ёрдам берди.

Мамлакатларимиз халқлари ўртасидаги дўстлик умумий душманга қарши жангларда чиниқди ва мустаҳкамланди. Интернационал бурчига содиқ бўлган Совет Иттифоқи 1939 йили милитаристик Япония томонидан агрессияга дуч келган Монголия Халқ Республикасига ёрдам қўлини чўзди. Халхингол совет ва монгол қўшинлари жанговар қардошлигининг сўнмас рамзи бўлиб қолди.

Совет Иттифоқи бутун кучини фашизмга қарши курашга ташлаган Улуғ Ватан уруши йилларида МХР меҳнаткашлари «Революцион Монголия» танк колоннасини ва «Монгол арати» авиаэскадрильясини тузиш учун пул жамғардилар. Совет учувчи ва танкчилари ўз жанговар бурчларини шараф билан бажардилар. Ҳар иккала қисм жанг билан уруш йўлларидан узоқ масофани босиб ўтди ва Берлингача борди. Танк колоннаси ва авиаэскадрильядан ташқари Совет Армияси эҳтиёжига юз минглаб от, кўплаб иссиқ кийим-бош, озиқ-овқат ва совғалар ҳам берилди. Монголия меҳнаткашлари немис босқинчиларидан озод этилган районларни тиклашга анчагина маблағ ҳам йиғиб бердилар. Совет кишилари ўзлари учун қийин бир вақтдаги бу беғараз ёрдамни ҳеч қачон унутмайдилар.

Урушдан кейинги йилларда СССР билан МХР ўртасидаги яқин иттифоқ ва бузилмас дўстлик янада мустаҳкамланди. Иқтисодий алоқалар ҳам кенгайди. Монголия Халқ Республикаси халқ хўжалигини ривожлантиришнинг беш йиллик планларини тузишга ўтиши билан бизнинг иқтисодий ва илмий-техника ҳамкорлигимизни узоқ муддатли асосга қуриш имкони туғилди. Бу ҳамкорлигимизни янада таъсирли ва самарали бўлишига олиб келди.

Совет-монгол муносабатларини янада мустаҳкамлашда дўстлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома ҳамда 1946 йил февралида имзоланган СССР ва МХР ўртасида иқтисодий ва маданий қурилиш тўғрисидаги Шартнома асос бўлди. Бу тарихий ҳужжатларнинг асосий қоидалари дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Шартномада ривожлантирилди. Бу Шартнома КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошлиқ СССР партия-ҳукумат делегациясининг 1966 йил январида Монголия Халқ Республикасида бўлган вақтида имзоланган эди. Мазкур шартнома мамлакатларимиз ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликнинг тўхтовсиз кенгайтирилиши ва Шарқда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашнинг қудратли факторига айланди.

Совет-монгол қардошлик муносабатларини ривожлантиришда МХРП Марказий Комитети биринчи секретари ўртоқ Ю. Цеденбал бошчилигидаги МХР партия-ҳукумат делегациясининг 1970 йил октябрида Совет Иттифоқига қилган визити катта қадам бўлди. Бўлиб ўтган музокаралар чоғида 1971—1975 йиллар давомида ҳамкорликни кенгайтириш билан боғланган бир қатор муҳим масалалар кўриб чиқилди ва бу ҳамкорликни кенгайтиришга қаратилган бир қатор битимлар имзоланди. Ҳозир ана шу битимлар муваффақиятли равишда амалга оширилмоқда.

Монголия Халқ Республикаси социалистик ҳамдўстлик халқлари иноқ оиласининг ажралмас қисми ҳисобланади. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий ва илмий-техника ҳамкорлигини социалистик иқтисодий интеграция асосида янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш экономикани фан ва техниканинг энг янги муваффақиятлари базасида янада тезроқ ўстиришга, айрим мамлакатлар иқтисодий даражасини секин-аста тенглаштириб боришга, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини оширишга имкон беради. Ҳар бир социалистик мамлакат билан кўп томонлама алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш, бу мамлакат иқтисодий потенциалининг ўсиши оқибат натижада бутун жаҳон социализм системасининг олдинга қараб силжишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилади.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXVIII сессияси маъқуллаган социалистик иқтисодий интеграциянинг Комплекс программаси ва уни амалга оширишнинг тадбирлари икки томонлама ва кўп томонлама асосида ҳамкорликни ривожлантириш учун янги кенг истиқболлар очиб беради. Комплекс программада назарда тутилган бир қатор тадбирлар ҳозироқ совет-монгол иқтисодий муносабатларида амалга оширилмоқда. Жумладан, мамлакатларимизнинг 1976—1980 йилларга мўлжалланган халқ хўжалик планларини координациялаш олиб борилмоқда, айрим проблемалар бўйича эса бирмунча узоқ перспектива ҳам координация қилинмоқда, бир хил тармоқ министрликлари ва идоралари ўртасида бевосита алоқа ўрнатилган, қўшма корхоналар вужудга келтирилган, мутахассисларни тайёрлашда ва қурилган объектларнинг лойиҳа қувватларини ўзлаштиришда ёрдам берилмоқда.

Ҳамкорлик совет-монгол муносабатларининг бутун тарихи давомида тайёрланганлиги ва социалистик интернационализм принципларига асосланаётганлиги туфайли уни ҳажм жиҳатдан кенгайтириб, турли-туман формаларда амалга ошириш мумкин бўлмоқда. КПСС ва МХРП социалистик интернационализм принципларига изчил равишда таяниб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги совет партия-ҳукумат делегациясининг бу мамлакатга визити халқларимиз ўртасидаги бузилмас дўстликнинг янги ёрқин далили бўлади.

Монголия Халқ Республикасининг социализм қурилиши ишида қўлга киритган ютуқлари Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги яқин-яқин вақтларгача мустамлака зулми остида эзилиб келган жуда кўп мамлакатлар учун катта халқаро аҳамиятга эгадир. Бу мамлакатлар сиёсий мустақилликни қўлга киритгач, ўтмишнинг аянчли қолдиғи: иқтисодий қолоқлик, қашшоқлик, қарийб ёппасига саводсизлик ва бошқа бир қатор социал проблемаларга дуч келдилар. Улар олдида қандай қилиб жуда қисқа муддатда илғор мамлакатларнинг иқтисодий ва социал ривожланиши даражасига етиб олиш мумкин деган муҳим масала кўндаланг бўлиб турипти. Бундан бор йўғи эллик йил муқаддам Осиё китъасида энг қолоқ мамлакатлардан бири бўлган Монголия Халқ Республикасининг тажрибаси бу саволга аниқ жавоб беради, бу жавоб амалда исботланган ва бинобарин ниҳоятда ишонарли жавобдир.

Монголия Халқ Республикасининг меҳнаткашлари МХРП XVI съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг қардошлик интернационал мададига таяниб, социализмнинг моддий-техника базасини яратиш вазифаларини муваффақиятли ҳал қилмоқдалар. Бутун инсониятнинг порлоқ келажаги — коммунизмга олиб борадиган йўл улар учун кенг очиб қўйилган.

И. Т. НОВИКОВ,
СССР Министрлар Советн Раисининг ўринбосари.
(АПН).

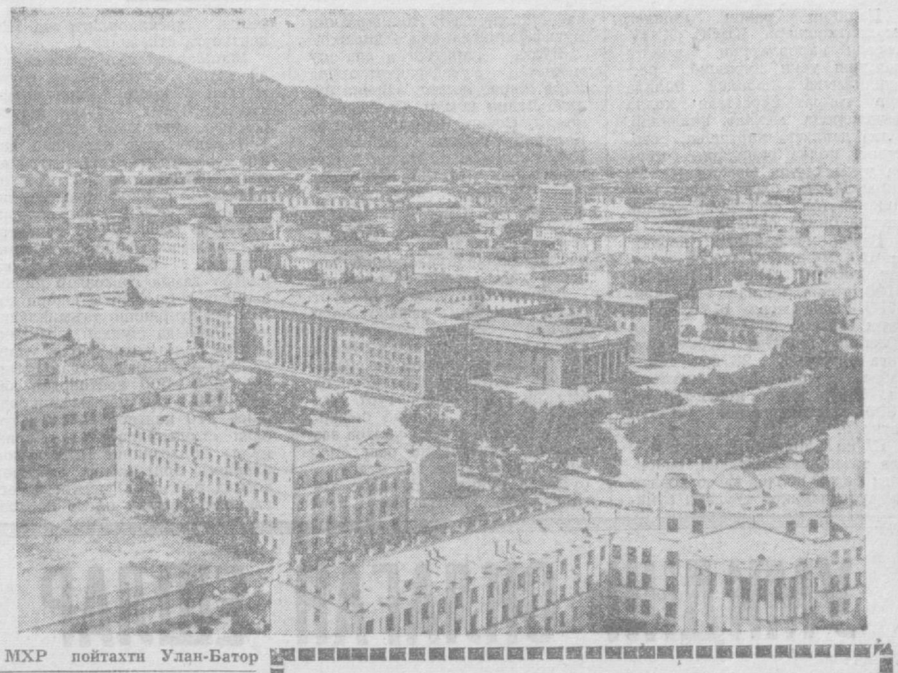

МХР пойтахти Улан-Батор кундан-кун гўзал бўлиб бормоқда. Кейинги йигирма йил мобайнида бу ерда аҳолининг сони беш марта кўпайди. Суратда Монголия пойтахтининг маркази.

Б. ЯВУУХУЛАН.
Монгол шоири

МЕН ТУҒИЛГАН ЖОЙ

Мен осмонда туғилганман,
Олис юлдузлар аро.
Мен тоғликман, жулдур юнгли
Қўтослар бор довондан.
Мен даштликман, мовий олов
Ёнар унда доимо.
Гобиликман, диназаврлар
Изи қолган макондан.
Мен дарёда туғилганман,
Қадим боболар отин
Туёқларин ювиб ўтган
Олис эллар чангидан.
Яйловданман, самон йўли
Ёзар тонгда қанотин,
Мен ўтовдан, қор хирмонин
Эслар уни рангидан.
Туғилганман наъра тортган
Пайтда момақалдироқ,
Эгарсиз ва ёввойи от
Сағрисида бир куни.
Туғилганман қўшиқларда
Гоҳ дардли, гоҳ қувноқ,
Ингилларда отахонлар
Куйлаб ўтганлар уни.
Туғилганман бир ўлкада
Ер манглайи ажиндор,
Мовий Осмон деб аталган
Менга азиз бир диёр.

Русчадан **НАЗАРМАТ** таржимаси.

ДАВР, ОЛҒА БОС!

— ИЛГАРИ, Халқ революциясигача монгол чўлларида вақт секин ўтарди. Бизда шундай ибора бор эди: «Қаёққа ҳам шошиласан, йилнинг нимаси кўп — куни кўп. Барибир чўлда қувончни ахтариб тополмайсан». Бу сўзлар Монголия узра янги ҳаёт тонги отгунча тез-тез эшитилиб турарди, — деб ҳикоя қилиб берди менга Селенгин аймоғидан Жамьян Сурэн. Мен бу кекса арат билан биллурдек тиниқ булоқ бошида суҳбатлашдим.

У отини суғориб, осмонда арғамчи ташлаб учаётган турналарга боқарди. Менинг Совет Иттифоқидан эканлигимни билгач, қўлимни қаттиқ қисди:

— Совет кишилари билан учрашадиган бўлсам ҳамиша қувнаб кетаман. Сизнинг самимийлигингиз, меҳнатсеварлигингиз, беғаразлигингизни ҳар бир арат билади. Буюк оғанинг ёрдамисиз биз янги турмушни вужудга келтиролмасдик, чўлимизни ўзгартиролмаган бўлардик...

Ўзгаришлар эса ҳаммаёқда кўзга ташланади. Бир вақтлар поёнсиз қақраб ётган ерлардан тош йўл ва темирйўллар ўтган. Далаларда тракторлар ва комбайнлар гуриллайди. Янги шаҳарлар — Чойболсан, Дархан, Эрдэнэт, посёлкалар, давлат хўжаликлари жадал суръатлар билан қад кўтармоқда. Мен 1974 йил топшириқларини бажариб қўйган бригадаларда бўлдим, илғорлар билан танишдим. Улар келгуси беш йиллик ҳисобига ишлашаётган эди. Ахир мана шулар янги ҳаёт суръатлари эмасми?

... Монголияда тилни тушунмайман, деб қийналмайди киши. Мен қаерда бўлмайин ҳамма жойда рус тилини биладиган кишилар, ёки монголча қийналмай гаплашадиган совет мутахассислари бор эди. Бизнинг юзлаб ватандошларимиз МХРда ишлашади. Совет кишилари ўз интернационал бурчларини қандай бажараётганлиги, улар монгол дўстларига қандай бебаҳо ёрдам кўрсатаётганлиги тўғрисида МХРнинг ҳамма жойида мароқли гапларни эшитиш мумкин. Академик Ширендиб, «Налайх» конининг ёш ғайратли директори У. Мавлей, архитектор Б. Чимид, МХР Меҳнат Қаҳрамони А. Орногбой, Эрдэнэт шаҳар Советининг раиси С. Чойндон совет мутахассислари ҳақида менга илиқ сўзларни айтиб бердилар.

... Чойболсан шаҳридаги етти қаватли янги уйларнинг ойнасидан тинч ҳаёт оғушида бўлган текис чўлни кўриш мумкин. Бу жойларда мен сўнгги бор қирқинчи йилларда бўлганман. У вақтларда бу ерда асосан юрталар бор эди; бир қаватли уйлар онда-сонда кўзга ташланарди. Ҳозир Чойболсан — бир неча километрга чўзилган йирик замонавий шаҳар. Ўттиз йил муқаддам унинг саноати, агар уни умуман саноат деб аталадиган бўлса, қайта ишловчи майда завод ва миллий пойафзал ишлаб чиқарувчи ҳунармандлик кооперациясидан иборат бўлган. Ҳозир Чойболсанда озиқ-овқат комбинати, гўшт комбинати, жун ювиш фабрикаси, ун комбинати, шаҳар чеккаларида — кўмир разрези, ТЭЦ ишлаб турипти.

— Эндиликда шаҳар бир йил ичида бутун Монголия 1940 йил ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотига тенг маҳсулот тайёрламоқда, — деди МХРП айком саноати бўлимининг мудири Ц. Буянтогох. — Бу йил эса АТС, ишлаб чиқариш техника билим юрти қуриб битказилди, 15 минг квадрат метрлик уй-жой биноси фойдаланишга топширилди, мингга яқин оила шинам квартираларга эга бўлди.

Мен Чойболсандаги деярли ҳамма корхоналарга бордим. Ҳамма жойда ғайратли, чеҳрасидан шодлик ёғилиб турган кишиларни кўрдим. Уларнинг аксарияти ёшлар. Озиқ-овқат комбинатида коллективнинг 70 процентини йигит ва қизлар ташкил этади. Бош инженер 26 ёшда. У Москвадаги озиқ-овқат саноати технологияси институтини тамомлаган. ТЭЦда ишловчи 42 инженер Совет Иттифоқидаги олий ўқув юртларини тугатиб келган. Кончилар орасида ҳам ёппасига ёшларни кўриш мумкин.

— Бугунги кунда бизнинг аймоқ, — деди Халхин-голдаги жангларнинг қатнашчиси ёзувчи Д. Дашжамц, — энг аввало жадал ривожланаётган саноатдан иборат. Аймоқдаги ҳар бир объект монгол-совет дўстлиги туфайли вужудга келган. Биз билан совет мутахассислари ёнма-ён меҳнат қилишади. Биз бир оиладек яшаймиз.

Аймоқ ери. Бу ерда ўша урушлар вақтида Г. К. Жуков, С. И. Грицевец, Г. П. Кравченко, Я. В. Смушкевич, Чойболсан шаҳрининг фахрий граждани И. И. Федюнинский ва бошқа совет саркардалари жанг қилишган. Японларга қарши шиддатли жанглар олдида МХР қаҳрамонлари Л. Дандер, Ц. Олзвой, Ш. Гонгор, Л. Гэлэ-Батор шон-шуҳрат қозондилар. Чўлда ҳалок бўлган монгол ва совет қаҳрамонлари шарафига ўрнатилган ёдгорликлар кўкка бўй чўзиб турипти.

Бу ерда, аймоқда бутун Монголиядагидек «найрамдал» — «дўстлик» сўзи жуда оммалашиб кетган. Бу сўз икки қардош халқ бузилмас бирлигини ифодалайди.

В. ИВАНЕНКО,
(АПН).

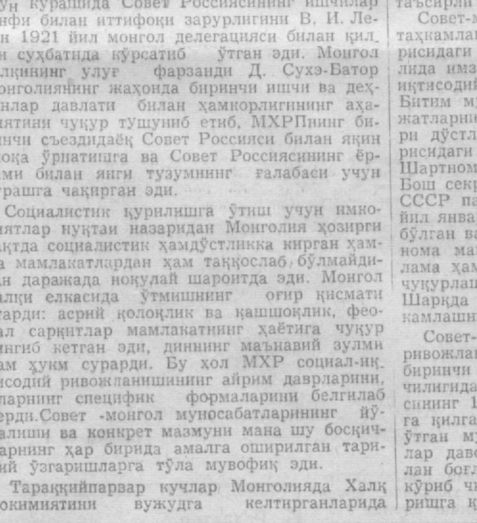

ЗАИСАН тоғидаги ёдгорлик пойтахтнинг ҳамма чеккасидан кўзга ташланади. Бу ёдгорлик Монголия озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ҳалок бўлган совет ва монгол солдатлари хотирасига ўрнатилган.

●

Совет ишчи ва хизматчилари монгол меҳнаткашларига ўз тажрибаларини очиқ кўнгиллик билан ўргатиб келмоқдалар. Суратда: Марказий аймоқдаги аралаш озуқа заводида совет лаборантикаси Н. Сапонюк ўз шогирди Ц. Раднаажамбал билан.

ТАСС фотохроникаси.

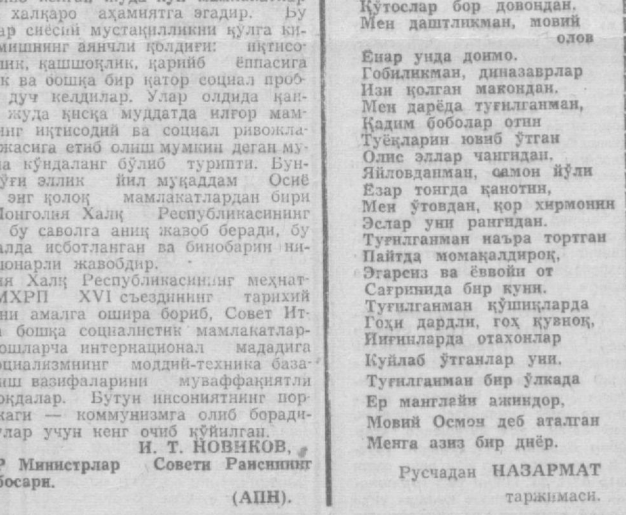

МОНГОЛИЯ ХАБАРЛАРИ

ЗАРБДОР ЎРИМ

МОНГОЛИЯНИНГ давлат хўжаликлари ва қишлоқ хўжалик бирлашмалари далаларида ғалла ўримида 13 мингдан ортиқ трактор ва 2 минг комбайн ишлади. Фақат бу мавсумнинг ўзида давлат хўжаликлари СССРдан 800 дан ортиқ ҳар хил маркадаги тракторлар олди. Совет техникаси монгол ғаллакорларига ўримни жуда қисқа муддатларда тугатишга ёрдам берди.

УЛАН-БАТОР ҚАВАТЛАРИ

УЛАН-БАТОРНИНГ жануб қисмида янги турар-жой кварталлари қад кўтарди. Ҳозир шаҳардаги навбатдаги микрорайон бунёд этилмоқда. Ҳозироқ бу ерда 100 [illegible] ўтказди. 1980 йилга келиб МХР пойтахтининг уй-жой фонди яна 2,5 миллион квадрат метрга кўпаяди.

ЮБИЛЕЙГА БАҒИШЛАНАДИ

МОНГОЛИЯ Халқ Республикасининг композиторлари ярим асрлик юбилейни ижодий муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар.

Яқинда МХР давлат мукофотининг лауреати Л. Дамдинсурэннинг «Унутилмас 42 кун» янги операси биринчи марта ижро этилди. Бу опера халқимиз озодлиги ва социализм учун ҳаётини қурбон қилган революционерларга бағишланган. Л. Мурдорж биринчи революционер [illegible] Т. Бор тўғрисидаги операсини тугалламоқда.

Монгол халқининг бахтли турмуши ва [illegible] мадҳ этувчи янги симфониялар, кантаталар, ораторияла концерт залларида ҳамда радио орқали янграмоқда.

МИЛЛИЙ СИЁСАТНИНГ РАВНАҚИ

СОЦИАЛИСТИК ривожланиш йиллари Монголияда театрларнинг кенг тармоғи вужудга келди. Бу театрлар ўз талантлари билан шуҳрат қозонган. Биргина Улан-Баторда опера ва балет театри, драма театри, болалар, қўғирчоқ театрлари, цирк ишлайди. Халқ ансамбли ва ашула ва рақс ансамбли, симфоник оркестр бўр муваффақият қозонган. МХР пойтахтида киностудия, санъат билим юрти ишлаб турипти.

Профессионал театрлар бир қатор аймоқларда ҳам очилган. Шарқий аймоқдаги музыкали драма театри репертуарида монгол авторларининг пьесалари ва рус ҳамда совет ёзувчилари — Гоголь, Чехов, Погодинларнинг асарлари бор.

ЭКСПОРТГА ДОРИ-ДАРМОНЛАР

ЭЛЛИК йил муқаддам Монголияда бор-йўғи битта дорихона бўлган бўлса, ҳозир уларнинг сони 300 дан ортиқ. Узоқ жойлардаги [illegible] дори-дармонлар, шунингдек [illegible] ҳам [illegible].

Улан-Батор фармацевтика заводи монгол хомашёсидан ишланадиган 24 хил дори-дармон чиқаради. Бу дори-дармонлар ички эҳтиёжни қондирибгина қолмай чет элга ҳам юборилади. 1975 йили [illegible] баҳо дори-дармонларни тайёрлашга [illegible] ўсимликлар ўстирадиган тажриба станциясини вужудга келтириш мўлжалланмоқда.

(АПН).

КАЛИНИН РАЙОН САБЗАВОТКОРЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Калинин район қишлоқ меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун курашиб, республикамиз юбилей йилида зўр ғайрат кўрсатган ҳолда фидокорона меҳнат қилдилар. Улар давлатга картошка, сабзавот, полиз экинлари, мева ва узум сотиш юзасидан ўз зиммаларига олган оширилган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар.

Район хўжаликлари давлатга 123 минг 200 тонна сабзавот, 19600 тонна картошка, 6100 тонна полиз экинлари, 6735 тонна мева, 6170 тонна узум етказиб бердилар. Халқ хўжалик планида кўрсатилганига қараганда 23750 тонна сабзавот, 4500 тонна картошка, 1100 тонна қовун-тарвуз, 1300 тонна мева ва узум кўп сотилди.

Шуни алоҳида қониқиш билан таъкидлаш керакки, райондаги барча колхоз ва совхозлар маҳсулотларнинг турлари бўйича етиштириш топшириғини муваффақиятли адо этдилар.

Қўлга киритилган ана шу меҳнат муваффақиятларида Карл Маркс номли, «Ленин йўли», Ленин номли, Охунбобоев номли, Собир Раҳимов номли, Калинин номли, «Москва», Куйбишев номли, Ильич номли колхозлар, «Партия XXI съезди»; «Қорасув», «Бўзсув», 2-«Назарбек», «Москва», 1-ва 2. «Тошкент», «Келес», «Хасково» совхозларининг фидокор меҳнаткашлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар.

Беш йиллик планни тўрт йилда бажариш ташаббускори «Ленин йўли» колхозининг аъзолари барча экинлар бўйича мўл ҳосил етиштириб ўз сўзларининг устидан чиқдилар ва беш йиллик планни тўрт йил бўлмаёқ анча ошириб бажардилар. Ленин номли колхоз эса сабзавот етиштириш беш йиллик планини тўла адо этди.

Район бўйича сабзавот ҳосилдорлиги 200 центнерга, картошка ҳосилдорлиги эса 120 центнерга етказилди.

Экинлардан мўл ҳосил олишда қатор хўжаликлар катта ютуқни қўлга киритдилар. «Ленин йўли», Карл Маркс номли колхозлар гектаридан 150 центнердан картошка йиғиб олдилар. 2-«Тошкент» совхози 260 центнердан қовун-тарвуз, Карл Маркс номли, «Ленин йўли» колхозлари, «Бўзсув» совхози 280 центнердан сабзавот олишни таъминладилар. Қатор бригада ва колхоз ҳамда совхозлар айрим экинлар тури бўйича юқори ҳосил етиштиришни таъминладилар. Районда шундай хўжаликлар ва бригадалар борки, уларда 340—370 центнердан помидор, 450—500 центнердан карам, 170—180 центнердан бодринг, 170 центнердан сабзи ҳосили етиштирилаётир. «Ленин йўли» колхозининг Н. Расулов бошлиқ бригадасида сабзавот ҳосилдорлиги 500 центнерга етказилди. Бундай илғор колхоз, совхоз ҳамда бригадаларнинг сони бу йил айниқса кўп бўлди.

Калинин район меҳнаткашлари шунингдек чорвачилик маҳсулотлари етиштириш йўлида ҳам социалистик мусобақани кучайтирган ҳолда астойдил меҳнат қилдилар. Ўтган ўн ой давомида халқ хўжалик планига нисбатан 1350 тонна кўп гўшт, 1110 тонна кўп сут, 11 миллиондан ортиқроқ тухум етказиб берилди. Шу кунгача ҳар бир сигирдан 2700 килограммдан ошириб сут соғиб олинди. Чорвадорлар йил охиригача бу рақамни 3000 килограммга етказиш ҳаракатидалар.

Районда балиқчилик кейинги йилларда кескин ривожлантирилмоқда. Ҳозирги пайтда планда кўрсатилганига нисбатан 900 центнер кўп, жами 6000 центнер балиқ сотилди. Бўрдоқибоқарлар гўштга топшириладиган қорамолларнинг тирик вазнини 400 килограммга етказиш тадбирларини кўрмоқдалар. Районда пилла тайёрлаш планининг 106 процент бажарилганлиги ҳам бу соҳада астойдил иш олиб борилаётганлигини кўрсатади.

Далада қолган барча ҳосилни тезда йиғиштириб олиш билан бирга 1975 йил мўл ҳосилига пухта замин тайёрлаб қўйилаётир.

КОНФЕРЕНЦИЯ ТУГАДИ

ГАВАНА, 23 ноябрь. (ТАСС). Куба пойтахтида социалистик мамлакатлар олий таълим министрларининг 9-конференцияси ўз ишини тамомлади.

Куба, Болгария, Венгрия, ГДР, ВДР, Монголия, Польша, Руминия, СССР ва Чехословакия вакиллари олий таълим системасини такомиллаштириш ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг шу соҳада ҳамкорлик қилиши, ўқиши меҳнат билан қўшиб олиб бориш ва бошқа масалаларни муҳокама қилдилар. Совет делегациясига СССР олий ва ўрта махсус таълим министри В. П. Елютин бошчилик қилди.

Навбатдаги 10-конференцияни ўтказиш жойи қилиб якдиллик билан Москва шаҳри танланди. Бу конференция 1976 йилда ўтказилади.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

СССРДА ХАЛҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР ЙИЛИ

БМТ Бош ассамблеяси XXVII сессиясининг қарори билан 1975 йил халқаро хотин-қизлар йили деб эълон қилинди. Шу муносабат билан СССР Олий Совети Президиуми Совет Иттифоқида халқаро хотин-қизлар йилини ўтказиш масалаларини кўриб чиқди.

Ҳозирги жамиятда тинчлик, халқлар хавфсизлиги учун, демократия ва социал тараққиёт учун курашда хотин-қизлар муҳим роль ўйнаётганлигини назарда тутиб, СССРда халқаро хотин-қизлар йилини ўтказиш комиссиясини тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

К. Т. Мазуров комиссия раиси, Б. Н. Пономарев, В. В. Николаева-Терешкова раис ўринбосарлари қилиб тасдиқланди.

Комиссия составига совет жамоатчилигининг таниқли вакиллари киради.

(ТАСС).

РУМИНИЯ КОММУНИСТЛАРИНИНГ ОЛИЙ АНЖУМАНИ

БУХАРЕСТ, 25 ноябрь. (ТАСС мухбири). Бугун Руминия Коммунистик Партиясининг XI съезди очилади. Руминия социалистик республикаси пойтахти байрамлардек безатилган. Бу ерга яқиндагина тамомланган партия ҳисобот-сайлов конференцияларида сайланган съезд делегатлари, шунингдек ишчилар ҳаракати ва антифашист курашининг ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари, жамоат сиёсий ташкилотларининг вакиллари, чет эл делегацияларидан иборат жуда кўп меҳмонлар келишди.

Социалистик Руминия пойтахти КПС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари А. П. Кириленко бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясини самимий кутиб олди.

Руминия коммунистларининг олий анжумани ҳар тарафлама ривожланган социалистик жамиятни барпо этиш ва Руминиянинг коммунизм сари ҳаракати юзасидан РКП программасини, 1976—1980 йиллги беш йиллик план юзасидан РКП XI съездининг директиваларини ва 1981—1990 йиллар ўртасидаги даврда Руминияни социал-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий йўналишларини муҳокама қилади ва тасдиқлайди.

АМЕРИКА ҚОНУН ЧИҚАРУВЧИЛАРИГА ДАЪВАТ

ВАШИНГТОН, (ТАСС). Бошқа давлатларнинг ишларига қонунга хилоф равишда аралашаётган марказий разведка бошқармасининг фаолияти устидан Америка конгресси қаттиқ контроллик ўрнатиши лозим. «Марказий разведка бошқармаси ва конгресс» деб аталган ҳамда АҚШ пойтахтида ўтказилган симпозиум қатнашчилари Америка қонун чиқарувчиларига шундай даъват билан мурожаат қилдилар.

Нотиқлар шуни уқтириб ўтишдики, марказий разведка бошқармаси «миллий хавфсизлик манфаатлари»ни рўкач қилиб, халқаро ҳуқуққа ва мавжуд шартномаларга хилоф равишда АҚШга ёқмайдиган ҳукуматларга қарши маҳфий операциялар ўтказмоқда. Марказий разведка бошқармасининг фаолиятини маънавий жиҳатдан ҳам, юридик жиҳатдан ҳам асло оқлаб бўлмайди, деди мунозарада сўзга чиққан сенатор Ж. Абурезк. Аслини олганда, деди у, буни «маҳфий уруш» деса бўлади. Ваҳоланки, Америка халқи бу ҳақда ҳеч нарса билмайди ва АҚШ конгресси бунга розилик берган эмас.

ИҒВОГАРЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

БАЙРУТ, (ТАСС). Тель-Авив Ливанга қарши қуролли иғвогарликларини давом эттирмоқда. Исроил ҳарбий ҳаво кучларининг самолётлари бутун кечаги кун давомида ана шу мамлакатнинг осмон чегараларини бир неча марта бузиб ўтди. Арқуб райони қаттиқ тўпга тутилди. Исроил ҳарбий катерлари Ан-нақура яқинида Ливаннинг территориал сувларида яна пайдо бўлди. Исроил авиацияси бугун эрталаб жанубий Ливан осмонида иғвогарлик парвозларини яна бошлади. Икки самолёт Байрут устидан учиб ўтди.

Белград урушдан кейинги йилларда тубдан қайта ўзгарди. Гитлерчилар вайрон этган шаҳар қайта тикланди, янада гўзаллашди. Суратда: янги Белград кўчаларининг бирида.

В. Егоров фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

УМИДНИ ОҚЛАГАН ЁШЛАР

Ниҳоят, Совет Иттифоқининг XXXVI футбол чемпионатига ҳам нуқта қўйилди. Турнир катаклари тўлди.

Командалар қуйидагича марра-га келишди:

	Ю.	Д.	М.	Т.	О.
Динамо К	14	12	4	49—24	40
Спартак	15	9	6	41—23	39
Черноморец	12	11	7	35—31	35
Торпедо	13	7	10	35—28	33
Арарат	11	10	9	37—28	32
Динамо М	10	11	9	42—33	31
Зенит	8	15	7	36—41	31
Пахтакор	10	10	10	45—44	30
Динамо Тб	8	14	8	29—34	30
Днепр	9	11	10	31—39	29
Карпати	8	12	10	33—33	28
Шахтёр	8	12	10	31—35	28
ЦСКА	7	12	11	28—33	26
Заря	8	10	12	32—41	26
Қайрат	8	10	12	37—47	26
Нистру	4	8	18	32—59	16

Энди, ишқибозларнинг стадионлардаги баҳси, ҳаяжони мухлислар даврасидаги суҳбатларга, футбол мутахассисларининг назарий мулоҳазаларига кўчди.

Дадил айтиш мумкинки, бу мавсумнинг учала совриндори Тошкентда аниқланди. Олтин медаллар учун курашган Киев динамочилари «Пахтакор» стадионида чемпион бўлдилар. Москва спартакчиларини эса кумуш медаллар билан биринчи бўлиб пахтакорчилар табрикладилар. «Черноморец» командаси бўлса Тошкентда олган икки очкоси билан ўзини бронза медалининг эгаси, деб ҳис эта бошлади.

«Пахтакор» бу мавсумнинг омадсиз командалари — «Нистру» ва «Қайрат» коллективларининг тақдирига ҳам жиддий таъсир кўрсатди. Кишиневликларни иккала давра ўйинида ҳам мағлуб этиб, улардан тўрт очко олди. Қозоғистон спортчиларига келсак, улар энг кўп тўпни тошкентликлар билан бўлган учрашувларда ўз дарвозаларидан ўтказиб юбордилар. Мана шу тўплар мавсум охирида «Қайрат»нинг олий лига билан хайрлашишига сабабчи бўлди, дейиш мумкин. Негаки, Олмаота командаси «Заря» ва ЦСКА билан бир хил очко жамғарган бўлсада, тўплар айирмаси ёмон бўлганлиги учун ҳам биринчи лигага тушаётир.

Умуман, бу мавсумни ўзбекистонлик футбол мухлислари яхши кайфият билан кузатиб қолишларига ҳамма асослар бор. Ўзбекистон ёшлар терма командаси баҳорда ўтказилган халқаро турнирда фахрли иккинчи ўринни олганлиги, мактаб ўқувчилари спартакиадасида, «Олтин бошоқ» мусобақаларида республикамиз вакилларининг муваффақияти, «Янгиер»нинг финалда қатнашаётганлиги, ва ниҳоят «Пахтакор» уч ўйинчисининг СССР терма командаси составига киритилиши...

Булар республика футбол федерациясининг тўғри йўлга тушиб олганлиги, ёшларга кўпроқ ишонч билдириб, уларни дадил қўллаб-қувватлаётганлиги, тренерларнинг ижодий ишлашига шароит яратиб берганлиги натижасидир.

Ёшларга катта ишонч биринчи навбатда «Пахтакор» командасининг катта тренери Вячеслав Соловьевнинг узоқни кўра билган тактикасининг меваси бўлиб қолди. У ўтган йил баҳорида журналистлар билан суҳбатда: Мен «Пахтакор»нинг келажагини Федоров, Хадзипанагис, Аширов, Нортожиев, Еремеев, Тўлагановларнинг ўйинида кўраман. Улар олий лигадан чўчимайдиган йигитлар, деган эди.

Шундай бўлиб чиқди ҳам.

«Пахтакор»нинг бугуни ва келажагини техник жиҳатдан яхши тайёрланган, чаққон ва бардошли ана шу футболчилар белгилаётир. Эпчил дриблёр В. Хадзипанагиснинг кескин ҳаракат билан тутилмаган йўл топиши, ҳимоячиларни алдаб ўтиш учун дадил яқинлашиб боришидан томошабинлар завқ олади. В. Фёдоровнинг рақиблар сафларини ёриб ўтиб, улар ҳимоясидаги бўш жойни осонгина топиши, М. Аннинг тўпни яхши эгаллаб юриши, шерикларига тўпни зарур жойда аниқ ошириб бериши, ўзи фурсатни пойлаб дарвозани зарб билан нишонга олиши ҳамманинг эсида қолди. Команда капитани Т. Исоқов ҳам бу йил энг яхши мавсумини ўтказди. Чемпионат бошланиши олдидаги ўз шаънига айтилган танқидлардан тўғри хулоса чиқариб олган бу ҳужумчи барча имкониятларини ишга солиб ўйнади, нозик дақиқаларда масъулиятни ўз зиммасига олиб, ҳал қилувчи тўпларни киритишга муваффақ бўлди.

Мана шу тўрт ўйинчи команданинг асосий зарбдор кучига айланди. «Пахтакор» киритган тўплар улар ўртасида деярлик тенг тақсимланади. (Ан 11 та, Исоқов, Фёдоров, Хадзипанагислар 9 тадан тўп киритишган). Ҳужумчиларимизга М. Андан ташқари Иванов, Корченов, Варюхинлар ҳам яхши кўмаклашиб туришди.

Тошкентликлар бу мавсумда рақиблар дарвозасига ҳар қачонгидан кўп — 45 та тўп киритиб, бу кўрсаткич бўйича фақат чемпионларни олдинга ўтказиб юборган бўлишса-да, ёшларимизнинг тажрибасизлиги, гол «пишиб турган» ҳолатлардан яхши фойдалана олмаслиги ҳамда ҳимоядаги нуқсонларидан кўз юмиб бўлмайди.

Масалан, охирги ўйинни олайлик. Агар бунда «Пахтакор» сўнгги минутда учинчи тўпни қўйиб юбормаганда (команда бунинг уддасидан чиқиши мумкин эди) мавсумнинг фахрли совринларидан бири — йирик ҳисобда энг кўп ютиб чиққанлиги учун «Футбол-хоккей» ҳафталиги таъсис қилган мукофот «Спартак»ка эмас, «Пахтакор»га насиб этган бўларди. «Черноморец» билан Тошкентда бўлган учрашувда ҳамшаҳарларимизнинг тажрибасизлиги, ҳимояни унутиб қўйиши мағлубиятга олиб келди.

Ўзбекистон командасида умидли ёшлар сафи кўпаяётганлиги ҳаммамизни қувонтиради, команданинг бу йилгидан каттароқ вазифаларни ҳал эта олишига ишонч туғдиради.

Шоир Евгений Евтушенко айтганидек, футбол гўзал бўлиши шарт. Уни ер йўлдошлари орқали қанчадан-қанча томошабинларга олиб кўрсатилаётган чоғда бу айниқса муҳимдир. Футболни шеъриятга қиёс қиладиган бўлсак, деб ёзган эди Евтушенко, агар шоир бошлаган шеърининг ўртасига келганда бир ёки икки яхши сатр ёзса-да, кейин ўша «эришилган натижани сақлаб қолиш» учун сунъий равишда ўз темпераментини тўхтата бошласа, бу ҳеч кимга маъқул тушмайди. Худди шунга ўхшаб футболда ҳам ҳар бир тўп — бу бир сатргина холос. Ўйин эса — тўлиқ бир шеър, бинобарин, бутун ўйинни шеърга ўхшаб ҳароратини бўшаштирмай, футбол майдонининг ям-яшил саҳифасида ёзмоқ лозим.

Мухлисларнинг йил сайин ўсиб бораётган юксак диди шуни тақозо этмоқда.

С. МУСАЕВ.

Футбол бўйича республика мактабида юздан ортиқ болалар шуғулланмоқда. Улар бу ерда тажрибали тренерлар устозлигида маҳоратларини оширмоқдалар. Суратда: ёш футболчилар машғулот пайтида. Тўп билан Р. Зоиров.

Р. Шамсуддинов фотоси.

МЕБЕЛСОЗЛАР ЮТУҒИ

Мебель фабрикаси коллективи ўтган ўн ой мобайнида планга қўшимча 2 миллион 80 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Олмалиқлик мебелсозлар шу кунларда беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилини ҳам барвақт якунлаш ниятдалар.

Коллектив бу муваффақиятга ишлаб чиқаришда янги техникани кенг жорий этиш, резервлардан тўлароқ фойдаланиш туфайли эришмоқда. Фабрика аҳли қўлга киритган ютуқда корхонанинг йиғув, бўёқ, ремонт цехларининг ҳиссаси катта.

О. ХУШНАЗАРОВ,

ПЕШҚАДАМ БУНЁДКОРЛАР

Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-қурилиш трестининг 9-бошқармаси колективи бунёд этган турар-жой бинолари сони ўнтадан ошиб кетди.

Бошқармада социалистик мусобақа қизиб кетган. Бу мусобақада С. Каримов раҳбарлик қилаётган комплекс бригада аъзолари пешқадам ҳисобланадилар. Улар Юнусободдаги «А-3» микрорайонида қурган 32 квартирали уйга давлат қабул комиссияси яхши баҳо берди. Бригада аъзолари уйни муддатидан 20 кун илгари фойдаланишга топширдилар.

О. ИБРОҲИМОВ,

ҲОДИСА

ҚОПҚОНГА ТУШДИ

Қурама тизма тоғлари ён бағирларида Оҳангарон районидаги «Олмалиқ» совхозининг бир неча қўй-қўралари жойлашган. Энг юқоридаги қўра тадбиркор чўпон Ҳолиқберди Умаровга қарайди.

Кейинги пайтда бу қўрага бўри айланишиб қолди-ю, чўпоннинг тинчи бузилди. У бўрилар келадиган йўлни синчковлик билан кузатиб, бир неча жойга қопқон қўйди. Сўнг қўшоғиз милтиқни қўлга олиб, йиртқичларни кута бошлади. Яқинда у бешта бўрини ер тишлатди.

А. АБДУЛҲАҚОВ,

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00— МОСКВА. 17.40— ТОШКЕНТ. 17.50 — Кинофильм. 18.05 — Ассалом устозлар, 18.35 — Беш йилликнинг тўртинчи йили. 19.05— Ота-оналар университети. 19.35 — «Ахборот». 19.50 — Иқтисод — сиёсат — инсон (Москва). 20.40— «Ахборот». 21.00—«Олтин водий». 22.00 — «Вақт». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 17.40 — МОСКВА. 18.10 — И. Абашидзе поэзияси. 18.55— Жаҳон халқлари ижоди. 19.25 — Янгиликлар. 19.35 — Топишмоқлар ва жавоблар. 19.50 — ТОШКЕНТ. 20.10 — СССР халқлари адабиёти. Микола Бажан. 20.40— **Бахтли рейс** (бадиий фильм). 22.00 — «Ўзбекистон чорвадори». 22.30 — **Ўқитувчи** (телеспектаклнинг 2-қисми). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00—ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатуви. 19.40 — **Кассандра** (телеспектакль). 21.05 —Тошкент янгиликлари. 21.20 — Қизиқарли математика.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 27, 28/XI да **Жизель**.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/XI да **Абу Райҳон Беруний**, 27/XI да **Парвона**, 28/XI да **Самандар**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 27/XI да **Ҳижрон**, 28/XI да **Жоним фидо**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/XI да **Беш кунлик куёв** (10.00), 27, 28/XI да **Нон, қон, инсон** (10.00.)

Тошкент шаҳар совети ижроия комитетининг УЙ-ЖОЙ БОШҚАРМАСИ ҚОШИДАГИ

ҚОЗОНХОНАЛАР БИРЛАШМАСИ ДИРЕКЦИЯСИ

ПКБМ 8Х10 маркали учта қозонни

СОТАДИ

Мурожаат учун адрес: Пролетар кўчаси, 4-уй, 4-подъезд, 6-қават, телефон 33-79-19.

КИНО

Есения — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Шахсий ҳаёт — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИНИНГ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДАГИ ГАСТРОЛЛАРИ

27 НОЯБРДАН БОШЛАНАДИ

БЕКОБОД РАЙОНИДА

27 НОЯБРДАН 10 ДЕКАБРГАЧА

БУКА РАЙОНИДА

11 ДЕКАБРДАН 20 ДЕКАБРГАЧА

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

ТАВАККАЛ ҚОДИРОВ

Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артист

ЕРКИНОЙ ХАТАМОВА

яккахон солистлар: Исроилжон УСМОНОВ, Ҳабибахон ҲОЖИНАБИЕВА, Раимжон ХОЛБЕКОВ, Уринбой ОРТИҚОВ; рақкосалардан: Гулчеҳрахон ЖАЛИЛОВА, Улмасхон ҲАСАНОВА, Мовлудахон МУМИНОВА, Мамлакатхон ФАЙЗИЕВА, опа-сингил ФОТИМАХОН ва ЗУҲРАХОНлар.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ ОРКЕСТРИ

ПРОГРАММАДА: ўзбек, тожик, қирғиз халқ куйлари, шўх ялла, дуэт, интермедиялар намойиш қилинади.

ЗАЯВКАЛАР БЕКОБОД ШАҲРИДАГИ МАРКАЗИЙ МЕҲМОНХОНАДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Р. 02933. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри Индекс 64634 А—2682.